

dr hab. prof. nadzw. Danuta Umiastowska
Uniwersytet Szczeciński
Wydział Kultury Fizycznej i Promocji Zdrowia

Recenzja (ponowna)
pracy doktorskiej mgra Damiana Jerszyńskiego pt. *Wpływ autorskiej metody wizualizacji ruchu na zmiany w technice pływania kraulem na grzbiecie i kraulem na piersiach*

Koncepcja pracy

Przedstawiona do ponownej recenzji rozprawa nosi nowy tytuł, który sugeruje zawężenie oddziaływania pedagogicznego z wcześniej opisywanego eksperymentalnego treningu metodą wizualizacji ruchu na zastosowanie autorskiej metody wizualizacji ruchu w technice nauki pływania kraulem na grzbiecie i na piersiach.

Stosownie do wybranego tematu Autor przedstawia cel badań, pytania badawcze, charakteryzuje materiał i metody badań, analizuje uzyskane wyniki, przeprowadza ich dyskusję i formułuje wnioski końcowe. Temat pracy jest spójny z treściami zamieszczonymi w rozprawie doktorskiej. Konstrukcja dysertacji jest typowa dla prac empirycznych.

W kontekście dostępnego piśmiennictwa oraz dotychczasowych wyników badań sformułowany obszar badawczy może być podstawą rozważań w rozprawie doktorskiej.

Merytoryczna ocena pracy

Układ pracy został zachowany – tworzy go sześć rozdziałów, spis piśmiennictwa, tabel i rycin oraz aneks.

Na 168 stronach znalazło się 16 tabel (z czego 15 w aneksie), 22 rycin (z których 16 to wykresy z wynikami badań), 6 fotografii i 89 pozycji piśmiennictwa (wśród nich jest 43 pozycje autorów polskich, 43 pozycje zagranicznych i 3 pozycje obcojęzyczne autorów polskich. W aneksie umieszczono ponadto 32 konspekty lekcji pływania, z których 16 dotyczy techniki pływania kraulem na grzbiecie i 16 techniki pływania kraulem na piersiach oraz 5 protokołów spotkań z rodzicami dzieci z grupy eksperymentalnej. Dodatkiem do pracy jest płyta DVD z zapisem przykładowych

filmów ilustrujących opanowanie techniki pływania przez uczniów oraz zestawy ćwiczeń usprawniających.

W rozdziale 2 Doktorant zamieszcza przereklamowane pytania badawcze, na które szuka odpowiedzi w trakcie weryfikacji otrzymanych wyników badań. Nie mają już one charakteru hipotez badawczych i są poprawnie sformułowane. Zamieszczona na stronach 65–66 analiza odpowiedzi jest podstawą do dalszego wnioskowania.

W rozdziale 3.1. Autor precyzyjniej opisuje podmiot badań uzupełniając zapis o płci badanych. Natomiast cały czas mam wątpliwości dotyczące określania grupy kontrolnej i eksperymentalnej, ponieważ nie zastosowano tu klasycznych zasad, który występują w eksperymencie pedagogicznym. Z opisu na stronie 29 wynika, że grupa kontrolna i eksperymentalna realizowały różne programy nauczania w dwóch kolejnych okresach – pierwsza w latach 2012/2013 oraz druga w latach 2013/2014. Tymczasem z zamieszczonych w aneksie konspektów wynika coś innego (piszę o tym w dalszej części recenzji). Surowe wyniki dotyczące wieku, masy i wysokości ciała badanych nie pozwalają na przyjęcie założenia o jednorodności grup (Tabela 1). Różnica wieku w momencie rozpoczynania badań między zawodnikami z grupy eksperymentalnej i kontrolnej sięga 1 roku i 1 miesiąca, różnica w masie ciała 6,3 kg, a w wysokości ciała 5,7 cm (uwzględniając podane wartości średnie). Chciałabym podczas obrony pracy usłyszeć jaki wpływ mogły mieć te czynniki na końcowy efekt doświadczenia?

Metoda wizualizacji wykorzystana w eksperymencie pedagogicznym w nowej wersji pracy jest opisana bardziej szczegółowo. Doktorant wyjaśnia też rolę rodziców i trenera w całym procesie nauczania.

Autor zamieszcza w aneksie pracy wyniki badań poszczególnych uczniów, ale nie dokonuje analizy ich indywidualnych osiągnięć. Takie przedstawienie rezultatów badań pojedynczego ucznia na tle grupy mogłoby stanowić materiał interesujący zarówno dla trenera, jak i rodziców.

Doktorant zamienił opisany we wcześniejszej wersji pracy autorski program nauczania (niepełniający wymogów stawianych programom autorskim) na zapis 32 konspektów według których realizowano lekcje. Na ich podstawie Autor pokazuje w jaki sposób realizował zajęcia w grupie kontrolnej w roku szkolnym 2012/2013 i w grupie eksperymentalnej w roku 2013/2014. Przeprowadzenie lekcji w obu tych grupach według identycznego konspektu (o czym świadczą dwie daty umieszczone w każdym z nich) zatracą gdzieś stosowanie metody wizualizacji ruchu w grupie

eksperymentalnej. Oczekuję szczegółowego wyjaśnienia tej kwestii podczas obrony pracy doktorskiej.

Dziwi mnie trochę stosowanie w budowanych konspektach podziału części głównej na A i B, charakterystyczną dla lekcji gimnastyki – takiego podziału nie stosuje się w metodyce wychowania fizycznego już od dość dawna. Również pewnym archaizmem jest formułowanie w części konspektów zadania głównego i dodatkowego lekcji, bowiem w taksonomii celów stosowane są zadania lekcji ukierunkowane na nauczanie i doskonalenie umiejętności, kształtowanie motoryczności, przekazywanie wiadomości oraz kształtowanie postaw. Zapis zadań opiera się na celach instrumentalnych, które poprawnie Doktorant określa tylko w niektórych konspektach. Zapisywane pod pojęciem „sprawności fizycznej” zadania np. „uczniowie bez obaw zanurzają twarz” nie są zadaniami kształtującymi zdolności motoryczne. Brakuje mi także umieszczenie we wskazówkach metodycznych wykorzystanych w lekcji metod nauczania, a w szczególności metody wizualizacji ruchu. Przy przygotowaniu rozprawy doktorskiej do dalszej publikacji konspekty lekcji wymagają merytorycznych poprawek.

Formalna ocena pracy

Jako recenzent jestem zobligowana do wskazania pewnych usterek, które znajdują się w pracy. Poniżej podaję moje zastrzeżenia odnoszące się do formalnej strony rozprawy:

- nadal Autor tworzy minirozdziały zajmując jedną stronę tekstu lub nawet mniej, zamiast zastosować jeden rozdział z wyróżnieniami w tekście;
- na filmie znajdującym się na płycie DVD dołączonej do pracy zarejestrowano technikę pływania dziewczynki, a w badaniach brali sami chłopcy(?);
- spis piśmiennictwa powinien być ułożony alfabetycznie;
- brak w spisie piśmiennictwa 3 pozycji, które pojawiły się w tekście pracy: Karpiński 1995 na stronie 11, Rakowski 2011 na stronie 17 oraz Havriluk 2006 na stronie 18;
- w spisie piśmiennictwa figuruje 5 pozycji, których nie odnalazłam w tekście pracy: Karpiński 1995a (poz. 31), Karpiński 1995b (poz. 32), Płatonow 1997 (poz. 56), Rakowski 2010 (poz. 59) oraz Siwiński 1997 (poz. 70);
- jeśli nie korzystamy z oryginalnych pozycji literatury, a powołujemy się na nie na podstawie prac innych autorów to w spisie piśmiennictwa powinny się znaleźć odpowiednio tylko te nazwiska, to znaczy zamiast pozycji 3 Bernardi w spisie

powinna być tylko pozycja 19 (Grot, Ziółkowska) i analogicznie zamiast pozycji 78 Wiesner tylko pozycja 84 (Wochna);

- nie udało się Autorowi uniknąć drobnych błędów interpunkcyjnych (np. kropka w tytule tabeli 12 w aneksie, brakujące gdzieś przecinki, pisanie litery e zamiast ę w konspektach lekcji itp.).

W końcowej konkluzji stwierdzam, że praca po dokonanych poprawkach, mimo zasugerowanych powyżej wątpliwości, spełnia wymagania stawiane dysertacjom doktorskim, co kwalifikuje Doktoranta do dalszych procedur zmierzających do nadania stopnia doktora nauk o kulturze fizycznej.

Wnoszę zatem do Wysokiej Rady Wydziału Wychowania Fizycznego, Sportu i Rehabilitacji Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu o dopuszczenie Pana mgra Damiana Jerszyńskiego do publicznej obrony pracy doktorskiej.

Danuta Gumiakówna

Szczecin, 3 maja 2016 roku